

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.09.02.2015
P/15/029

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/029 – System szkolnictwa zawodowego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Bogumiła Leszczyńska-Konczanin, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97010 z dnia 14 września 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Świebodzinie (dalej Starostwo)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Szumski, Starosta Powiatu Świebodzińskiego od dnia 27 listopada 2006 r. (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna¹

Starostwo Powiatowe, w okresie objętym kontrolą², zorganizowało kształcenie zawodowe w sposób zapewniający młodzieży zarówno dostęp do tego typu kształcenia ponadgimnazjalnego jak i dobrą jego jakość. Szkolnictwo zawodowe prowadzone jest przez Powiat głównie w ramach jednego zespołu szkół technicznych i zawodowych, dla którego znacząco poprawiono stan infrastruktury technicznej, poprzez zmodernizowanie budynku warsztatów szkolnych i wyposażenie go w nowe maszyny i urządzenia, co pozwoliło na ubieganie i uzyskanie upoważnienia Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu do organizowania praktycznej części egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe dla wszystkich zawodów, dla których szkoła prowadzi naukę zawodu. Dla potrzeb szkoły wybudowany został kompleks boisk sportowych wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym. W zakresie infrastruktury technicznej, modernizacji wymaga w znacznym stopniu wyeksploatowany budynek szkoły, w którym prowadzone jest głównie kształcenie ogólne. Do osiągnięcia tego celu potrzebne są duże nakłady finansowe, które Starostwo zamierza pozyskać w ramach programów współfinansowanych środkami budżetu Unii Europejskiej lub w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

Jakość kształcenia zawodowego była dobra. Wyniki egzaminów zawodowych zarówno dla zawodów technikum jak i zasadniczej szkoły zawodowej, w zależności od roku szkolnego, należą do najlepszych w województwie lubuskim bądź plasują się w grupie wyników średnich. Niewielka liczba absolwentów szkoły zawodowej dysponujących potwierdzonymi kwalifikacjami zawodowymi figuruje w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) jako osoby bezrobotne.

Uczniowie szkoły mieli możliwość podwyższania kompetencji zawodowych w ramach realizowanych w imieniu Powiatu projektów dofinansowanych środkami

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Lata 2012 - 2015 (do czasu zakończenia kontroli) oraz okresy wcześniejsze i późniejsze, jeżeli miały wpływ na kontrolowaną działalność. Dane statystyczne dotyczące uczniów, nauczycieli oraz szkół ponadgimnazjalnych w tym szkół kształcących w zawodach oraz profili kształcenia obejmują lata 2005-2015.

budżetu Unii Europejskiej. W latach 2014-2015 duża grupa uczniów miała możliwość uczestnictwa w kursach dokształcających, stażach i praktykach zawodowych, w tym odbytych za granicą (w Belgii). Przy realizacji jednego z projektów w zakresie dokształcania uczniów stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieuwzględnieniu budżetu tego projektu w budżecie Powiatu i w konsekwencji nieprezentowaniu dochodów i wydatków z nim związanych w sprawozdawczości budżetowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja kształcenia w szkołach zawodowych w aspekcie jakości kształcenia i przygotowania do wykonywania zawodu

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2005-2015 zmieniła się organizacja szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat. W roku szkolnym 2005/2006 Powiat prowadził 7 szkół, zorganizowanych w formie zespołów szkół, w których prowadzone było kształcenie zawodowe i ogólnokształcące. W zespołach tych utworzono dla uczęszczających 3.199 uczniów 123 oddziały, w tym:

- 53 oddziały technikum kształcących w 12 zawodach³ oraz 13 oddziałów⁴ w ramach zasadniczej szkoły zawodowej z łączną liczbą uczniów wynoszącą 1.608 osób, w tym 300 w ramach zasadniczej szkoły zawodowej,
- 35 oddziałów w ramach liceum ogólnokształcącego z łączną liczbą 1.067 uczniów,
- 15 oddziałów w ramach liceum profilowanego z łączną liczbą 436 uczniów,
- 7 oddziałów kształcących w ramach zasadniczej szkoły zawodowej specjalnej i przysposabiającej do pracy z łączną liczbą 88 uczniów.

Występujący od lat niż demograficzny powodował spadek liczby uczniów w prowadzonych szkołach, co miało wpływ na zmniejszającą się każdego roku wartość subwencji oświatowej. Powyższe było główną przyczyną przeprowadzonych zmian w zakresie organizacji szkolnictwa ponadgimnazjalnego, mających miejsce zwłaszcza w latach 2008-2011, podejmowanych na podstawie uchwały Rady Powiatu z dnia 21 grudnia 2007 r. określającej cele w zakresie polityki oświatowej⁵.

(dowód: akta kontroli str. 7-17)

Przeorganizowano szkolnictwo powiatowe w ten sposób, że:

- zlikwidowano Zespół Szkół Specjalnych przy Lubuskim Ośrodku Rehabilitacyjno-Ortopedycznym w Świebodzinie, prowadzącym edukację w ramach szkoły podstawowej specjalnej, gimnazjum specjalnego i liceum ogólnokształcącego specjalnego – likwidacja z dniem 31.08.2011 r.
- prowadzenie Zespołu Szkół Technicznych w Zbąszynku powierzono z dniem 1.09.2011 r. Gminie Zbąszynek, co zapobiegło planowanej przez Powiat likwidacji szkoły,

oraz:

³ Technolog drewna, elektryk, elektronik, handlowiec, mechanik, ekonomista, technik hotelarstwa, technik architektury krajobrazu, leśnik, informatyk, monter maszyn i urządzeń, operator obrabiarek skrawających.

⁴ W zawodach: monter maszyn i urządzeń, operator obrabiarek skrawających, krawiec, ślusarz, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, inne w ramach oddziałów wielozawodowych.

⁵ Celami były m.in. racjonalne finansowanie oświaty poprzez m.in. racjonalizację sieci szkół wskutek ich łączenia bądź likwidacji, podnoszenie jakości kształcenia, poprzez m.in. poprawę stanu bazy materialnej szkół, w tym warsztatów szkolnych, sal gimnastycznych i boisk, zatrudnianie nauczycieli z najwyższymi kwalifikacjami, zapewnienie nauczycielom doradztwa metodycznego, możliwości dokształcania, motywowanie ich do efektywniejszej pracy poprzez m.in. nagrody i wyróżnienia, wspieranie uczniów szczególnie uzdolnionych.

- zlikwidowano kształcenie w ramach liceów profilowanych – likwidacja tej formy kształcenia nastąpiła z dniem 31.08.2012 r.
- prowadzenie Technikum Leśnego, w związku ze zmianami przepisów prawa, przekazano z dniem 1.09.2008 r. Ministrowi Środowiska.

Działanie powyższe znalazły odzwierciedlenie w ustalonym planie sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych dla Powiatu, o którym mowa w art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁶ ustalonym uchwałą Rady Powiatu z 25 października 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 18-24, 25-40, 74-75)

Ponadto do istniejących zespołów szkół przyporządkowano jednorodny typ kształcenia. Od roku szkolnego 2013/2014 Powiat w zakresie kształcenia ponadgimnazjalnego prowadzi 3 jednostki oświatowe (w formie zespołów szkół), po jednej w zakresie:

- kształcenia ogólnego w formie Zespołu Szkół Ogólnokształcących,
- kształcenia zawodowego, w tym zarówno na poziomie technikum jak i zasadniczej szkoły zawodowej w ramach Powiatowego Zespołu Szkół Technicznych i Zawodowych (dalej PZSTiZ lub szkoła zawodowa),
- kształcenia specjalnego, w tym na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej w formie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego (SOSW).

(dowód: akta kontroli str. 18-20)

W roku szkolnym 2015/2016 w prowadzonych przez Powiat szkołach ponadgimnazjalnych utworzono dla 1.430 uczniów łącznie 63 oddziały, w tym:

- 24 oddziały w ramach 8 zawodów⁷ dla 568 uczniów w technikum,
- 12 oddziałów⁸ dla 301 uczniów zasadniczej szkoły zawodowej,
- 8 oddziałów dla 73 uczniów zasadniczej szkoły zawodowej specjalnej oraz przysposabiającej do pracy.

(dowód: akta kontroli str. 17,18-20)

W okresie od roku szkolnego 2005/2006 do 2015/2016 liczba:

- uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych obniżyła się o 55,3% (o 1.769 osób),
- prowadzonych oddziałów szkół ponadgimnazjalnych zmniejszyła się o 48,8% (o 60 oddziałów),
- liczba oddziałów i uczniów kształcących się zawodowo zmniejszyła się o 46,0% i 45,5%⁹ (odpowiednio o 30 oddziałów i o 739 osób).

W latach 2012-2015 nie planowano i nie dokonywano zmian kierunków kształcenia zawodowego w szkole zawodowej¹⁰. Liczba i rodzaj utworzonych oddziałów zależały od wyborów uczniów. Na przestrzeni lat 2005-2015 nie wystąpiły znaczące zmiany w strukturze uczniów rekrutowanych do poszczególnych typów szkół. W szkołach kształcących zawodowo (technikum i zasadnicza szkoła zawodowa) uczy się około 2/3 uczniów szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat.

(dowód: akta kontroli str. 7-20, 74-81)

1.2. Aktualne kierunki rozwoju oświaty Powiatu określone zostały w Programie Wspierania Przedsiębiorczości w Powiecie Świebodzińskim, uchwalonym przez Radę Powiatu w dniu 13 stycznia 2013 r. W programie tym określono działania jakie należy podjąć w celu wspierania rozwoju przedsiębiorczości, do których należały m.in. synchronizacja szkolnictwa zawodowego z potrzebami przedsiębiorstw, poprawa nauczania uczniów w szkołach zawodowych, pozyskanie środków na

⁶ Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁷ Handlowiec, mechanik, ekonomista, technik hotelarstwa, informatyk, logistik, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik obsługi turystycznej.

⁸ W zawodach: monter maszyn i urządzeń, operator obrabiarek skrawających, ślusarz, sprzedawca, inne w ramach oddziałów wielozawodowych.

⁹ Z wyłączeniem szkół specjalnych.

¹⁰ Do zasadniczej szkoły zawodowej specjalnej wprowadzono w roku szkolnym 2012/2013 (po uzyskaniu pozytywnej opinii Powiatowej Rady Zatrudnienia) kształcenie w nowym zawodzie – mechanik pojazdów samochodowych

praktyczną naukę zawodu w przedsiębiorstwach oraz udzielanie pomocy finansowej uczniom podejmującym naukę zawodu.

W ramach realizacji ww. programu utworzony został w dniu 2 kwietnia 2014 r. Klaster Przedsiębiorczości i Edukacji, który z dniem 2 czerwca 2015 r. połączył się z Lubuskim Klastrem Turystycznym tworząc Lubuski Klaster Przedsiębiorczości i Turystyki. Partnerami Klastra są m.in. Starostwo Powiatowe, PZSTiZ, Izba Rzemieślnicza i Przedsiębiorczości z Zielonej Góry, Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości ze Świebodzina oraz lokalni przedsiębiorcy. W ramach klastra trwają prace nad opracowaniem m.in. następujących przedsięwzięć:

- otwarty mały inkubator przedsiębiorczości jako forma organizacji wspierającej rozpoczynanie prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby do 25 roku życia,
- centrum kompetencji zawodowych jako przedsięwzięcie typu know-how służące koordynacji staży oraz nabywania specjalistycznych kwalifikacji zawodowych pożądaných przez pracodawców,
- inkubator przedsiębiorczości i centrum edukacji zawodowej.

Zakłada się, że realizacja ww. przedsięwzięć nastąpi przy znaczącym wsparciu środkami budżetu UE.

(dowód: akta kontroli str. 41-60, 61-64)

Jednocześnie, w związku z podjętą przez Konwent Powiatów Województwa Lubuskiego inicjatywą dotyczącą opracowania systemowego projektu pod nazwą roboczą „Doskonalenie jakości kształcenia zawodowego” planowanego do realizacji w ramach RPO Lubuskie 2020, Powiat Świebodziński przystąpił na podstawie uchwały Rady Powiatu z dnia 28 marca 2014 r., do tego projektu. W ramach prac nad opracowaniem projektu przygotowano - według stanu na 30.09.2015 r. - ocenę stanu powiatowego szkolnictwa zawodowego, ze szczególnym uwzględnieniem:

- aktualnie prowadzonych kierunków kształcenia zawodowego – zawody w technikum oraz zasadniczej szkole zawodowej,
- kierunków kształcenia, które szkoły chciałyby podjąć,
- prowadzonych kierunków szkolnictwa zawodowego, dla których infrastruktura szkół wymaga doposażenia i przebudowy, ze wskazaniem listy pracowni wymagających doposażenia / utworzenia,
- zestawienia pracodawców współpracujących z technikum oraz zasadniczą szkołą zawodową poprzez prowadzenie praktyk w zakresie nauki zawodu, wśród których są najwięksi pracodawcy Powiatu (z siedzibami w Świebodzinie), wyposażeni w nowoczesne linie produkcyjne – Johnson Controls Polska Spółka z o.o., Seco Warwick S.A., KICO Polska Sp z o.o.,
- liczby nauczycieli przedmiotów zawodowych wyrażających wolę przebranżowienia w ramach doksztalcenia.

(dowód: akta kontroli str. 65-66, 67-71)

Organizowane przedsięwzięcie w ramach Klastra – tzw. inkubatora przedsiębiorczości i centrum edukacji zawodowej, ma być formą organizacji wspierającej działania Powiatu w realizacji ww. projektu systemowego.

(dowód: akta kontroli str. 64)

1.3. Rozpoznanie potrzeb w zakresie organizacji sieci szkół i wyboru kierunków kształcenia w szkołach zawodowych w aspekcie wymogów rynku pracy następowało przede wszystkim poprzez pozyskiwanie informacji w ramach współpracy uczestników rynku pracy tworzących Powiatową Radę Zatrudnienia (następnie Powiatową Radę Rynku Pracy), danych o deficytowych oraz nadwyżkowych zawodach i specjalnościach¹¹ (dostępne na stronach Wojewódzkiego Urzędu Pracy

¹¹ Analizy PUP Świebodzin zawierają wykazy tych zawodów, dla których relacja zapotrzebowania do poszukujących pracy jest większa od 1,1; tzw. zawody nadwyżkowe oraz zawodów, dla których relacja zapotrzebowania do poszukujących jest mniejsza od 0,9, tzw. zawody deficytowe. W przypadku małych powiatów, gdzie napływ ofert od pracodawców oraz od osób

w Zielonej Górze oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Świebodzinie) oraz dodatkowych danych dotyczących rynku pracy pozyskiwanych z PUP Świebodzin.

(dowód: akta kontroli str. 72-73, 82-88)

Starostwo miało zapewniony dostęp do danych w zakresie działań podejmowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze (WUP) na rzecz osób młodych. WUP w dniu 15 grudnia 2014 r. zawarł porozumienie partnerskie z Powiatem Świebodzińskim, na mocy którego będzie następowała wymiana informacji i współpraca w zakresie podejmowanych działań na rzecz osób młodych.

(dowód: akta kontroli str. 88-89)

Dotychczas, poza spotkaniami na których omawiane były kwestie dotyczące zatrudnienia i kształcenia ludzi młodych, nie wystąpiły inne efekty tej współpracy.

(dowód: akta kontroli str.375-376)

W skład działającej na terenie Powiatu Powiatowej Rady Zatrudnienia, w latach 2012-2014 wchodził m.in. radny Powiatu oraz nauczyciel zawodu z PZSTiZ. Nauczyciel zawodu został również członkiem Powiatowej Rady Rynku Pracy na lata 2015-2019. Powyższe zapewnia nie tylko Szkole, ale i Starostwu bezpośredni dostęp do informacji o rynku pracy do wykorzystania m.in. w zakresie kształtowania polityki szkolnictwa zawodowego. Ponadto powołana przez Radę Powiatu Komisja Edukacji, Spraw Społecznych, Kultury i Sportu omawiała informacje o realizacji zadań oświatowych w każdym roku szkolnym, omawiała sprawy związane z liczbą tworzonych oddziałów klas pierwszych w szkołach ponadgimnazjalnych. Na posiedzenia komisji zapraszany był naczelnik Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Starostwa, który przedstawiał na bieżąco informacje na temat oświaty powiatowej.

(dowód: akta kontroli str. 90-93,105-120)

Współpraca szkoły zawodowej z partnerami krajowymi i zagranicznymi w celu lepszego przygotowania absolwenta do oczekiwań rynku pracy nawiązywana była przede wszystkim w ramach bezpośredniej współpracy kierownictwa szkoły, nauczycieli przedmiotów zawodowych z przedsiębiorstwami i przedsiębiorcami, poprzez realizację projektów współfinansowanych środkami budżetu UE. W zakresie kształcenia zawodowego nawiązano współpracę z kilkudziesięcioma firmami, w tym z dominującą na rynku lokalnym branżą metalową oraz m.in. z przedstawicielami branż gastronomicznej, hotelarskiej, z urzędami, przede wszystkim w zakresie kształcenia zawodowego uczniów (praktyki, staże zawodowe).

(dowód: akta kontroli str.67-71, 72-73)

Wykazy zawodów deficytowych i nadwyżkowych wyznaczone za lata 2012 - 2014 oraz za I półrocze 2015 r. nie wskazują jednoznacznie na utrzymywanie się stanów nadwyżkowych czy też deficytowych dla zawodów, dla których prowadzone jest kształcenie przez powiatowe szkoły zawodowe¹².

(dowód: akta kontroli str.147-166)

1.6. W Starostwie gromadzone były również dane na temat liczby uczniów gimnazjów, z podziałem na oddziały klas I, II, III, które pozyskiwano bezpośrednio od funkcjonujących na terenie Powiatu gimnazjów w celu oszacowania potencjalnej

rejestrujących się w poszczególnych zawodach może być niewielki (kilka ofert i pojedyncze osoby poszukujące), zawodem nadwyżkowym / deficytowym może być zawód, dla którego o niedoborze / nadwyżce przesądza nawet 1 osoba. Nadwyżkowość i deficytowość zawodów nie wykazywała trwałego charakteru w okresie objętym kontrolą.

¹² Dane publikowane przez urzędy pracy w zakresie zawodów deficytowych i nadwyżkowych mają charakter wyłącznie orientacyjny, przede wszystkim ze względu na brak wielkości nominalnych poziomu niedoboru w zakresie zawodów deficytowych czy też poziomu nadwyżki w zakresie zawodów nadwyżkowych; poza tym:

- występują liczne trudności interpretacyjne związane z przyporządkowaniem zawodów i specjalizacji określanych na potrzeby rynku pracy (ok. 2400 zawodów) z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego (niewiele ponad 200 zawodów),
- wykształcenie jest tylko jednym z warunków stawianych do spełnienia przez pracodawców poszukiwanym pracownikom, stąd bez wnikliwej analizy złożonych ofert pracy przez pracodawców nie można jednoznacznie stwierdzić czy pozostawanie przez absolwenta jako zarejestrowanej osoby poszukującej pracy jest skutkiem braku ofert pracy dla zawodu czy absolwent nie spełnia innych wymagań pracodawców (poza wykształceniem, np. doświadczenia w pracy na danym stanowisku), których absolwent z reguły nie będzie spełniał.

liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych w kolejnych latach. Ze zgromadzonych danych za lata 2012 – 2015 wynikało, że liczba absolwentów gimnazjów prowadzonych na terenie Powiatu spadła z 615 osób w roku szkolnym 2011/2012 do 569 w roku szkolnym 2014/2015. Spadała również liczba absolwentów zamieszkałych w innych powiatach, a podejmujących naukę w szkołach prowadzonych przez Powiat Świebodziński - z 72 w roku szkolnym 2011/2012 do 62 osób w roku szkolnym 2014/2015.

(dowód: akta kontroli str.167-169)

1.7. Jakość kształcenia w prowadzonych przez Powiat szkołach ponadgimnazjalnych, w tym w szkole zawodowej była monitorowana przez organ prowadzący. Wyniki egzaminów zawodowych jak i maturalnych poddawane były analizie na podstawie danych udostępnianych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Poznaniu (OKE). Wyniki tych analiz prezentowane były m.in. w informacjach o realizacji zadań oświatowych za poszczególne lata szkolne, sporządzanych stosownie do wymogu art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty. W latach 2012- 2014 wyniki egzaminów zawodowych uczniów prowadzonej szkoły zawodowej – w zależności od roku szkolnego - należały do najlepszych w województwie bądź nie odbiegały od poziomu średniego. Dla przykładu wyniki egzaminów:

- w roku 2012 : zawody robotnicze zdawalność dla szkoły na poziomie 85,5%, średnia dla Powiatu 79,3% – III wynik wśród 14 powiatów w województwie lubuskim, technikum – zdawalność dla szkoły 78,0%, średnia dla Powiatu 76,8% - I miejsce wśród powiatów w województwie,
- w roku 2014 : zawody robotnicze – zdawalność dla szkoły i Powiatu – 50,0%-VIII wynik wśród powiatów w województwie, przy czym w roku tym duża grupa uczniów nie przystąpiła do egzaminu z powodu znacznie oddalonego od Świebodzina miejsca egzaminu¹³; zawody technikum – zdawalność dla szkoły 72,9%, średnia dla Powiatu 67,2% – VI wynik wśród powiatów lubuskich.

W latach 2012-2015 relacja liczby uczniów przystępujących do egzaminów zawodowych do liczby absolwentów wynosiła odpowiednio 78,1%, 95,5%, 90,4%, 97,0%¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 170-183, 336, 490)

Ponadto uczniowie szkoły zawodowej w latach 2014 -2015 nabyli dodatkowe, poza podstawą programową, kompetencje, uczestnicząc w realizowanych przez Powiat projektach współfinansowanych środkami budżetu UE:

- 10 uczniów klasy III technikum, kierunku technik żywienia i gospodarstwa domowego odbyło praktykę zawodową w Belgii i uzyskało certyfikat Europass - Mobilność,
- 185 uczniów ukończyło kursy specjalistyczne, uzyskując certyfikat VCC, odbyło staże zawodowe lub uczestniczyło z zajęciach wyrównawczych.

(dowód: akta kontroli str.278-282)

W przypadku uczniów zasadniczej szkoły zawodowej specjalnej w latach 2012 - 2014 do egzaminu zawodowego przystąpiło łącznie 28 uczniów, zdało egzamin 12 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 170-176)

Do analizy wyników egzaminów maturalnych wykorzystywane były m.in. prezentacje graficzne tzw. ewaluacyjnej wartości dodanej (EWD) wyznaczonej m.in. dla grupy przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz humanistycznych. Z danych tych wynikała dodatnia jej wartość dla szkoły zawodowej w grupie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych. Wyniki egzaminów humanistycznych były słabsze –

¹³ Elektromechanik – egzamin w Szczecinie, ślusarz – egzamin w Poznaniu.

¹⁴ W przypadku zasadniczej szkoły zawodowej –zdawalność egzaminów zawodowych wyznaczana jest dla absolwentów dla których naukę zawodu prowadziła szkoła.

osiągany wynik z egzaminów był na poziomie oczekiwanym lub niższy od przewidywanego dla uczniów tej szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 185-215)

1.8. Monitorowaniem losów wszystkich absolwentów szkoły zawodowej bezpośrednio zajmowała się Szkoła, która sukcesywnie zbierała informacje od absolwentów o planach zawodowych dotyczących dalszej nauki i zatrudnienia. Z powyższych wstępnych informacji przedstawionych przez absolwentów w roku szkolnym 2012/2013, 2013/2014 oraz 2014/2015 wynikało, że:

- prace zamierzało podjąć odpowiednio 59,2%, 55,3% i 53,7% absolwentów technikum, 90,4%, 87,2% i 90% absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej kształconych zawodowo przez szkołę oraz 80,3%, 71,9% i 60% absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej kształconych zawodowo przez pracodawców,
- naukę zamierzało kontynuować odpowiednio 31,3%, 34,2% i 42,9% absolwentów technikum, 5,8%, 10,3% i 8% absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej kształconych zawodowo przez szkołę oraz 10,5%, 21,9% i 31,4% absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej kształconych zawodowo przez pracodawców,
- około 8,8%, 5,6% i 2,7% absolwentów technikum, 2,0%, 0% i 2,0% absolwentów kształconych zawodowo przez szkołę oraz 9,2%, 3,1% i 8,5% absolwentów kształconych zawodowo przez pracodawców nie miało zapewnionego zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str.216-218)

W przypadku technikum potencjalna liczba osób bezrobotnych dla poszczególnych kierunków kształcenia była niska; status osób bez zatrudnienia deklarowały pojedyncze osoby w zawodach technik hotelarstwa, obsługi turystycznej – łącznie od 5 do 9 absolwentów przy łącznej liczbie absolwentów tych kierunków wynoszącej odpowiednio 39 i 38, przy czym po zakończeniu roku szkolnego 2014/2015 żaden absolwent tego kierunku nie deklarował zarejestrowania się jako osoba bezrobotna. Według szacunkowych danych zebranych przez szkołę w latach 2013-2015 spośród absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej bezrobotnymi mogło stać się 8, 1 i 4 absolwentów rocznie przy liczbie absolwentów wynoszącej odpowiednio 144, 86 i 93 osoby¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 158-166, 216-218)

Starostwo jako organ prowadzący gromadziło dane na temat liczby absolwentów faktycznie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świebodzinie. Ze zgromadzonych danych za lata 2012-2015 (na 28 września 2015) wynika, że w okresie tym zarejestrowało się w Urzędzie łącznie 320 absolwentów. Według stanu na dzień 28 września 2015 roku, 252 spośród nich wyrejestrowało się, tak więc 68 osób spośród 897 absolwentów (tj. 21,3% zarejestrowanych oraz 7,6% łącznej liczby absolwentów) pozostawało w ewidencji jako osoby pozostające bez pracy¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 164, 336)

W latach 2012 – 2015 (sierpień) stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce wynosiła od 12 % w 2012 poprzez 13,4% na koniec 2013 do 10,0% za sierpień 2015 r.¹⁷ Dla kontrolowanego Powiatu wskaźnik wynosił odpowiednio od 12,5% poprzez 13,5% do 9,2%, należąc do najniższych w województwie lubuskim¹⁸. Powyższe dane wskazują, że wskaźnik zarejestrowanych bezrobotnych

¹⁵ W analizowanym okresie lat 2013-2015, Szkoła nie posiadała danych o 5, 3 i 10 absolwentach technikum oraz o 16, 15 i 8 absolwentach zsz.

¹⁶ Stan zarejestrowanych absolwentów może się zmienić m.in. w związku z rozpoczęciem od 1 października 2015 r. nowego roku akademickiego.

¹⁷ Źródło: dane GUS, opublikowane na stronie internetowej Urzędu (<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/stopa-bezrobocia-w-latach-1990-2015,4,1.html>).

¹⁸ Źródło: dane GUS, opublikowane na stronie internetowej Urzędu (<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane>).

absolwentów, zarówno w przypadku absolwentów technikum jak i zasadniczej szkoły zawodowej (według danych szkoły) jest niższy od stopy bezrobocia w Powiecie.

(dowód: akta kontroli str. 164, 216-218)

Według informacji PUP Świebodzin sporządzonej na dzień 21.10.2015 r. największą grupę absolwentów powiatowej szkoły zawodowej zarejestrowanych jako osoby bezrobotne stanowili sprzedawcy – 9 osób oraz osoby w zawodach spedytor i ślusarz – po 4 osoby. W przypadku pozostałych zawodów – zarejestrowano pojedyncze przypadki absolwentów pozostających bez pracy (od 1 do 3 osób dla danego zawodu).

Wśród zarejestrowanych w Urzędzie absolwentów była duża, 32-osobowa grupa zaklasyfikowana jako osoby „bez zawodu”. Oznacza to, że osoby te nie przystąpiły lub nie zdały egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe bądź nie dostarczyły dokumentu potwierdzającego klasyfikację do Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 157-161, 165-166)

Jednocześnie z danych przekazanych z PUP wynika również, że w trakcie 9 miesięcy br. do PUP wpłynęło 113 ofert pracy na stanowisku sprzedawca, a na koniec 30.09.2015 r. 12 ofert pozostawało aktywnych (do wykorzystania). Powyższe oznacza duży napływ ofert na to stanowisko i najprawdopodobniej przejściowy charakter pozostawania absolwentów w zawodzie sprzedawca jako osoby bezrobotne.

(dowód: akta kontroli str.157-166)

W kwestii zatrudniania pracowników przedstawiciele trzech liczących się na rynku lokalnym przedsiębiorstw¹⁹ współpracujących ze szkołą zawodową głównie w zakresie praktyk zawodowych, wskazali m.in., że:

- występują trudności w pozyskiwaniu pracowników,
- od kandydatów do pracy oczekują doświadczenia zawodowego, a w przypadku absolwentów większego przygotowania zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 544-567)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2 Zapewnienie przez organy prowadzące odpowiednich warunków i infrastruktury do kształcenia w wybranych zawodach

Opis stanu
faktycznego

2.1. Powiat jako organ prowadzący szkoły ponadgimnazjalne finansował w latach 2012-2014 prowadzenie szkół następującymi źródłami dochodów:

- subwencją oświatową w łącznej wysokości 55.687,7 tys. zł,
- dochodami z odpłatności za wyżywienie w internacie, opłat z tytułu najmu i innych opłat realizowanych przez szkoły w łącznej wysokości 2.400,4 tys. zł,
- innymi dochodami budżetu Powiatu w wysokości 3.761,4 tys. zł²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 219-221)

¹⁹ Z punktu widzenia poziomu zatrudnienia.

²⁰ Przy ustaleniu wysokości dofinansowywania realizacji zadań oświatowych z innych, niezwiązanych z oświatą źródeł dochodów) wyłączono kwotę 866.241,19 zł, będącą dochodem Powiatu w 2012 r., związanym z realizacją projektu, na który wydatki poniesione zostały we wcześniejszych okresach.

Zadania oświatowe realizowane w latach 2012 - 2015 w niewielkim stopniu były dofinansowywane środkami UE (wg ewidencji Starostwa rocznie poniżej 100 tys. zł) bądź stanowiącymi dotacje celowe budżetu państwa (od kilkuset złotych do kilku tysięcy na zakup podręczników dla uczniów szkoły specjalnej).

(dowód: akta kontroli str.220)

Wydatki na realizację zadań oświatowych nieznacznie wzrosły z niespełna 20,0 mln zł za 2012 r. do blisko 20,5 mln zł za 2014 r.. Najwyższy ich poziom wystąpił w 2013 r. – ponad 22,0 mln zł, wzrost w stosunku do roku poprzedniego wynikał głównie z wykonanej adaptacji budynku na potrzeby szkoły specjalnej. W analizowanym okresie wydatki majątkowe stanowiły niewielki udział w wydatkach ogółem na szkolnictwo, nieprzekraczający 1% (4,0 do 200,0 tys. zł), za wyjątkiem roku 2013, kiedy udział ten wyniósł 5,9% (1.304,2 tys. zł). Wydatki ogółem na szkolnictwo zawodowe wynoszące w 2012 r. 9,1 mln zł wzrosły w 2014 r. do 9,4 mln zł (wzrost o 2,7%). Wydatki majątkowe na kształcenie zawodowe w latach 2012 - 2014 stanowiły do 0,2% wydatków ogółem na to szkolnictwo²¹. Wysokość subwencji oświatowej obniżała się. W roku 2012 wyniosła 18,7 mln zł, w 2013 r. – ponad 19 mln zł, w 2014 r. – obniżyła się do 17,9 mln zł, a planowana na 2015 r. nie przekracza 17,6 mln zł. Subwencja oświatowa nie zabezpieczała pokrycia wydatków bieżących – występował rosnący niedobór środków w wysokości od 6,5% za 2012 r. do 11,7% za 2014 r. Po uwzględnieniu dochodów uzyskiwanych na rzecz Powiatu przez szkoły w dalszym ciągu pozostawał niedobór środków finansowych do pokrycia przez Powiat. Poziom tego niedoboru sięgał ponad 300 – 400 tys. zł w latach 2012 – 2013 i wzrósł znacząco (wobec dużego spadku subwencji) do ponad 1,7 mln zł za 2014 r. Ponadto do wydatków związanych z oświatą należałoby doliczyć wydatki na bieżące utrzymanie (w tym w formie dotacji celowej przekazywanej Gminie Świebodzin) kompleksów boisk sportowych przy szkołach ponadgimnazjalnych w wysokości ok. 30 tys. zł, wykazywanych w ramach rozdziału klasyfikacji budżetowej 92601 - Obiekty sportowe.

Koszty utrzymania szkół (w tym wydatki eksploatacyjne), dotacje współfinansujące szkoły niepubliczne oraz koszty dokształcania nauczycieli stanowiły łącznie około 20% wydatków oświatowych. Bieżące wydatki na kształcenie zawodowe stanowiły około 44% - 46% wydatków bieżących na oświatę. W latach 2012 – 2014 wzrosły one nominalnie o 2,7%.

(dowód: akta kontroli str. 219-220, 333, 334)

2.2. W zakresie poprawy infrastruktury technicznej szkoły zawodowej, największe wartościowo nakłady zrealizowane zostały w ramach projektu dofinansowywanego ze środków Unii Europejskiej bądź środków budżetu państwa. Były to :

- projekt pn. „Modernizacja warsztatów szkolnych przy Zespole Szkół Zawodowych w Świebodzinie” w ramach LRPO 2007-2013. Całkowita wartość projektu wynosiła 4.002.620,86 zł, w tym dofinansowanie do kwoty 1.931.811,28 zł (50% wydatków kwalifikowalnych); w ramach projektu zmodernizowano budynki oraz zakupiono nowe wyposażenie warsztatów szkolnych, w tym m.in. obrabiarki numeryczne, półautomaty spawalnicze, tokarkę numeryczną, maszyny i urządzenia krawieckie, przemysłowy sprzęt kuchenny, komplety narzędzi ręcznych dla zawodu monter maszyn i urządzeń,

²¹ Specyfika działania zasadniczej szkoły zawodowej specjalnej w ramach zespołu powoduje, że ewidencja wydatków dla tej szkoły w ramach rozdziału 81034 nie zawiera wszystkich wydatków dotyczących tej formy kształcenia; wskaźniki i tendencje dla szkolnictwa zawodowego z uwzględnieniem tej szkoły mogą nie odzwierciedlać stanu faktycznego; dla przykładu udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem nie uwzględnia modernizacji budynku SOSW, koszt której w całości przypisany został do specjalnej szkoły podstawowej;; zasady przypisywania wydatków dotyczących więcej niż jednego typu kształcenia do poszczególnych typów kształcenia wynikających z klasyfikacji budżetowej ustala jednostka – SOSW, co nie było przedmiotem kontroli.

meble szkolne, sprzęt komputerowy; projekt w aspekcie rzeczowym wykonany został w 2010 r.²²,

- budowa w 2009 r. kompleksu boisk sportowych wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym „Moje boisko – Orlik 2012”; obiekt wybudowany został jako wspólne przedsięwzięcie z Gminą Świebodzin z podstawowym przeznaczeniem dla potrzeb uczniów szkoły zawodowej prowadzonej przez Powiat oraz zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie szkoły podstawowej prowadzonej przez Gminę²³.

(dowód: akta kontroli str. 219-220, 222-224)

Modernizacja warsztatów szkolnych pozwalała na ubieganie się o organizację egzaminów zawodowych. Szkoła uzyskała upoważnienie OKE w Poznaniu do organizowania praktycznej części egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe dla wszystkich zawodów, dla których prowadzi naukę zawodu.

(dowód: akta kontroli str.225-238)

W latach 2012 – 2015 nie realizowano wartościowo dużych przedsięwzięć inwestycyjnych. Największe nakłady na szkolnictwo zawodowe dotyczyły:

- remontu dachu na budynku warsztatu w wysokości ok. 100 tys.zł,
- remonty pomieszczeń wybranych klas oraz pomieszczeń z przeznaczeniem na pracownię gastronomiczną w wysokości ok. 150 tys.zł,
- opracowania projektu „Innowacyjne systemy kompleksowego zarządzania energią”, którym objęto wszystkie prowadzone szkoły ponadgimnazjalne (w tym zespół szkół specjalnych); w ramach tego projektu planowane jest termomodernizacja budynków ww. szkół oraz zarządzanie zużyciem energii; do dnia 30.09.2015 r. na przygotowanie projektu wydatkowano kwotę ok. 53,0 tys. zł brutto, w tym wydatki dotyczące szkoły zawodowej ok. 10,0 tys. zł brutto. Wydatki związane były z wykonaniem audytów energetycznych oraz analiz korzyści i ryzyka przedsięwzięcia pod kątem możliwości skorzystania z formuły partnerstwa publiczno-prywatnego, planowanego do realizacji w ramach działań dofinansowywanych ze środków UE. Starostwo zamierza ubiegać się o dofinansowanie tego przedsięwzięcia ze środków UE bądź zrealizować je w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

(dowód: akta kontroli str. 239-241, 244-249)

2.3. W latach 2012-2015 szkoły zgłaszały duże zapotrzebowanie na środki finansowe służące poprawie infrastruktury technicznej, które nie zostały zatwierdzone do realizacji przez Powiat. Wnioskowane kwoty wyniosły:

- 2012 – 7.927,7 tys.zł, w tym PZSiT – 1.372, 0 tys. zł, SOSW – 146,0 tys. zł,
- 2013 – 5.904,7 tys.,zł, w tym PZSiT - 2.092,0 tys.zł, SOSW – 1,277,1 tys.zł,
- 2014 – 4.216,9 tys.zł, w tym PZSiT – 2.602,3 tys.zł, SOSW – 395,0 tys. zł,
- 2015 – 3.917,1 tys.zł, w tym PZSiT – 2.404,8 tys.zł, SOSW – 357,3 tys. zł.

Przyznane szkołom środki przez Powiat wyniosły:

- 2012 – 219,6 tys. zł, w tym PZSiT - 78,2 tys. zł, SOSW – 21,2 tys.zł,
- 2013 – 1.574,1 tys. zł, w tym PZSiT - 109,1 tys. zł, SOSW – 1.277,1 tys. zł,
- 2014 – 416,2 tys. zł, w tym PZSiT - 179,5 tys. zł, SOSW – 33,1 tys. zł,

²² Ostateczne rozliczenie finansowe, po uprzednim przeprowadzeniu kontroli przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego nastąpiło w lutym 2012 r.

²³ Projekty zrealizowane przed 2012 r. nie były objęte badaniami kontrolnymi; Starostwo poprawiło również infrastrukturę Zespołu Szkół Ogólnokształcących – wybudowano w roku 2010 boisko sportowe w ramach wspólnego z gminą Świebodzin przedsięwzięcia oraz przeprowadziło (współfinansowaną przez Gminą Zbąszynek) adaptację budynku, montaż platformy schodowej dla potrzeb uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, realizującego kształcenie na etapie począwszy od nauczania przedszkolnego po oddziały szkoły ponadgimnazjalnej – zasadniczej szkoły zawodowej oraz szkoły przysposabiającej do pracy.

- 2015 – realizacja na sierpień 2015 r.: 150,6 tys. zł, w tym PZSZiT - 12,5 tys. zł, SOSW – 58,3 tys. zł²⁴.

(dowód: akta kontroli str. 239-241)

Na podstawie przekazanych Starostwu protokołów z kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły przeprowadzanych przed rozpoczęciem roku szkolnego przez dyrektora PZSTiZ ustalono, że zgłaszane potrzeby inwestycyjno-remontowe wynikały z ustaleń tych kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 256-276)

W przypadku PZSZiT nieprzyznane zostały szkole środki przede wszystkim na wnioskowaną od 2012 r. wymianę okien, przebudowę chodnika i miejsc parkingowych, remont kapitalny dachu budynku szkoły oraz na wnioskowane od 2014 r. remont budynku warsztatów (nieobjętego modernizacją w latach 2009-2010) oraz przebudowę poddasza budynku szkoły.

W przypadku szkoły specjalnej – nie przyznano środków m.in. na boisko wielofunkcyjne. Odłożono w czasie również zakup samochodu z przeznaczeniem na przewozy uczniów (pomiędzy internatem i szkołą, dowóz na dodatkowe zajęcia rekreacyjne oraz do szkoły specjalnej – w oparciu o porozumienia z gminami w zakresie finansowania tego dowozu przez gminy) wobec niesfinalizowania porozumień z gminami w zakresie dowozu uczniów z miejsc zamieszkania do szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 239-241, 242)

Przyczyną nieuwzględnienia zgłoszonych potrzeb były ograniczone możliwości finansowe Powiatu. Według wyjaśnień złożonych przez Starostę Świebodzińskiego realizacji podlegały tylko remonty konieczne.

(dowód: akta kontroli str. 375)

Starostwo dysponowało następującymi decyzjami organów kontroli wydanych dla szkół ponadgimnazjalnych:

- decyzją Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z Gorzowa wydaną w kontrolowanym okresie, dotyczącą Zespołu Szkół Ogólnokształcących, nakazującą zapewnienie uczniom szkoły dostępu do ciepłej bieżącej wody w szkole – decyzje wykonano,
- decyzję Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej dotyczącą PZSTiZ nakazującą zabezpieczenie przed zadymieniem klatek schodowych w budynku szkoły; decyzja niewykonana, termin po prolongacie upłył z końcem roku 2015.

(dowód: akta kontroli str. 243)

Budynki prowadzonych szkół ponadgimnazjalnych są w dużym stopniu wyeksploatowane, wymagają dużych nakładów finansowych. Kompleksową modernizację pomieszczeń szkół i ich wyposażenie, stosownie do wyjaśnień złożonych przez Starostę oraz dokumentacji w sprawie przedłożonej kontrolerowi, Powiat planuje wykonać w ramach opracowywanych 2 projektów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej (RPO Lubuskie 2020) – projektu systemowego w zakresie kształcenia zawodowego oraz projektu opracowywanego przez Starostwo pn. Innowacyjne. systemy zarządzania energią”.

(dowód: akta kontroli str. 65-66, 244-255, 375-376)

2.3. Poza wykonanymi i planowanymi nakładami na infrastrukturę techniczną, zrealizowano dwa następujące projekty dotyczące zwiększenia kompetencji zawodowych uczniów szkoły zawodowej:

²⁴ Wnioskowane potrzeby inwestycyjne w większości przypadków dotyczą wszystkich uczniów zespołu, obejmującego nauczanie od przedszkolnego do ponadgimnazjalne, a przypisywane są do określonego, jednego typu szkoły bądź rozliczane są na poszczególne typy szkół wg zasad przyjętych przez szkołę.

- „Belgia od kuchni” w ramach projektu „Staże i praktyki zagraniczne dla osób kształcących się zawodowo” realizowanego przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji z siedzibą w Warszawie ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego; projekt zrealizowany w 2014 r., w ramach którego praktykę za granicą (w Belgii) odbyło 10 uczniów III klasy technikum, kierunku technik żywienia i gospodarstwa domowego, otrzymując certyfikat Europass – Mobilność,
- „Nowoczesne kształcenie zawodowe” realizowany na podstawie umowy partnerskiej zawartej z Zachodnią Izłą Przemysłowo-Handlową z Gorzowa Wlkp., realizowany w okresie od 1.03.2014 r. do 30.06.2015 r., w ramach PO KL, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, działanie: Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego; w projekcie uczestniczyło 185 uczniów korzystając z kursów pozwalających nabyć nowe umiejętności m.in. z zakresu spawania ręcznego metodą MAG, inżynierii projektowania komputerowego, grafiki komputerowej oraz elektryk, operator wózków widłowych, operator ruchu turystycznego, uzyskując certyfikat VCC, uczestnicząc w zajęciach z kształcenia ogólnego – zajęcia wyrównawcze z matematyki, zawodowy język angielski jak również w 4-tygodniowych praktykach zawodowych, za które uczniowie uzyskali wynagrodzenie w wysokości po 1.600 zł.

(dowód: akta kontroli str.278-282)

W związku z realizacją ww. projektów otrzymano środki finansowe odpowiednio w wysokości:

- pierwszy projekt - 98.388,49 zł (bez konieczności wniesienia wkładu własnego przez Powiat),
- drugi z projektów - 267.642,62 zł (+ wkład własny niepieniężny w wysokości 105.838,34 zł).

Środki przekazane na realizację obu projektów wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, w terminie umownym²⁵. Projekt pn. „Nowoczesne kształcenie zawodowe” nie został wprowadzony do budżetu Powiatu w okresie jego realizacji, tj. do budżetu Powiatu na 2014 i 2015 rok.

Na kolejne lata Starostwo planuje również zabiegać o pozyskanie środków na szkolenia zawodowe uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 72-73, 297-321)

W zakresie doposażania szkół zawodowych w pomoce dydaktyczne w latach 2012 - 2014 wydatkowano na ten cel łącznie kwotę 118.772,00 zł, w tym szkoła specjalna – 50.600,00 zł. Na rok 2015 zaplanowano na powyższy cel kwotę 2.200 zł.

(dowód: akta kontroli str. 332)

2.4. W latach 2012-2014 jednostkowy koszt kształcenia ucznia²⁶ w prowadzonej przez Powiat szkole ogólnokształcącej był niższy od kosztu w szkole kształcącej zawodowo. Koszt ten na ucznia liceum ogólnokształcącego w roku szkolnym 2011/2012 wyniósł 5.751,79 zł i wzrósł do 7.128,06 zł w roku szkolnym 2014/2015, natomiast na ucznia szkoły zawodowej w ww. okresie wzrósł z 7.431,28 zł do 7.871,86 zł. Koszty wynagrodzeń dominowały w strukturze bieżących wydatków oświatowych, stanowiąc ok. 80% budżetu oświaty. Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli prowadzonych szkół zawodowych stanowiły 77,5% za 2012 r., 79,1% za 2013 r. oraz 77,8% za 2014 r. wydatków bieżących tych szkół (wykonanie na 31.08.2015 r. oznacza 81,5% udział wynagrodzeń w wydatkach bieżących szkół).

²⁵ Co stwierdzono na podstawie próby wydatków.

²⁶ Wyznaczony w oparciu o wydatki bieżące ujęte w sprawozdaniu budżetowym Rb28s w rozdziałach odpowiednio 80120 i 80130.

Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli szkół zawodowych w latach 2012-2014 nominalnie wzrosły o 3,0%, przy wzroście wydatków na oświatę w wysokości 2,2%.

(dowód: akta kontroli str. 219, 333-335)

2.5. Według stanu na 30.09.2015 r. w szkołach prowadzonych przez Powiat zatrudnionych było łącznie 283 nauczycieli (w ramach 223,87 etatów) wobec 450 zatrudnionych w roku szkolnym 2005/2006. W szkole kształcącej zawodowo²⁷ zatrudnionych było łącznie 96 nauczycieli w ramach 89,77 etatów, w tym 41 nauczycieli przedmiotów zawodowych (teoretycznych i praktycznych).

(dowód: akta kontroli str. 67-71, 323-327, 328, 329-330)

Wśród nauczycieli przedmiotów zawodowych 9 zatrudnionych w ramach 7,41 etatu, posiadało uprawnienia emerytalne (w tym 8 nauczycieli przedmiotów zawodowych w ramach 6,83 etatów, tj. ok. 20% tych nauczycieli). W perspektywie najbliższych 4 lat, jeden nauczyciel przedmiotów zawodowych osiągnie wiek emerytalny - w 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 328)

W każdym roku Powiat zapewniał nauczycielom prowadzonych szkół środki na doksztalcenie. Środki te w dużym stopniu były niewykorzystywane. Wydatki na doksztalcenie w latach 2012-2014 wyniosły łącznie 152.884,63 zł i wykonane zostały w 68,2% budżetu po zmianach na ten cel. Realizacja planu w tym zakresie na 31.08.2015 r. stanowi 37,5% planu.

(dowód: akta kontroli str. 332, 335)

2.6. W latach 2012-2015 Powiat sprawował nadzór w zakresie spraw finansowych i administracyjnych nad działalnością prowadzonych szkół ponadgimnazjalnych, o którym mowa w art. 34a ust. 1 ustawy o systemie oświaty m.in. poprzez:

- analizę naboru uczniów do szkół, wyników egzaminów zawodowych i matur,
- analizę wykonania planów finansowych,
- analizę wyników kontroli przeprowadzanych przez wizytatorów Lubuskiego Kuratora Oświaty,
- przeprowadzanie badań audytowych przez audytora wewnętrznego Starostwa.

W ramach audytów skontrolowano m.in. gospodarkę finansową szkół, kwestię urlopów dla poratowania zdrowia, powierzanie godzin nadliczbowych dla nauczycieli, wykorzystania obiektów. W wyniku przeprowadzanych audytów do szkół kierowane były zalecenia, a szkoły informowały o ich realizacji.

W przypadku szkoły zawodowej w wyniku audytu w zakresie realizacji budżetu za 2012 r., nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości, a w wyniku audytu wykorzystania obiektów szkolnych wydano rekomendacje dotyczące m.in. podjęcia działań w kierunku zwiększania naboru uczniów do szkoły, szukania na rynku pracy nowych kierunków nauczania.

(dowód: akta kontroli str. 72-73, 338-374)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Budżet Powiatu na rok 2014 i 2015, nie uwzględniał projektu pn. „Nowoczesne kształcenie zawodowe” realizowanego w ramach PO KL o wartości dofinansowania wynoszącej 267.642,62 zł, z okresem realizacji 1.01.2014 – 30.06.2015 r. Umowa partnerska w sprawie realizacji ww. projektu podpisana została przez dyrektora szkoły zawodowej w dniu 3.03.2014 r. Do budżetu roku 2015 przyjęta została jedynie niewielka kwota 18.253 zł wynikająca z ww. projektu - jako dochód realizowany przez szkołę. W budżecie roku 2014 ww. projekt nie został w ogóle ujęty.

²⁷ Dane dotyczące tylko PZSTiZ; w przypadku zsz specjalnej naukę przedmiotów zawodowych (teoretycznych i praktycznych) prowadziło łącznie 18 nauczycieli, w tym 4 posiadało uprawnienia emerytalne, a w ciągu najbliższych 4 lat jeden nauczyciel nabędzie uprawnienia emerytalne.

Starostwo posiadało informacje o realizowaniu przez ww. Szkołę projektu, gdyż w dniu 17.02.2014r. Zarząd Powiatu uchwałą nr 364/2014 udzielił dyrektorowi PZSTiZ pełnomocnictwa do działania w imieniu Powiatu w sprawach związanych z realizacją projektu „Nowoczesne kształcenie zawodowe”. Pełnomocnictwo w szczególności upoważniało do podejmowania wszelkich czynności związanych z realizacją projektu, w tym do podpisania umowy o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli str.277-282, 297-320, 568-570)

Stosownie do zapisów art. 235 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁸. w planie dochodów budżetu Powiatu wyszczególnia się m.in. środki na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków budżetu Unii Europejskiej, a w planie wydatków, stosownie do art. 236 ust. 3 pkt 4 ww. ustawy, wyodrębnia się wydatki na programy finansowane z udziałem tych środków.

Skutkiem nieuwzględnienia projektu w budżecie Powiatu, poza zaniżeniem poziomu budżetu o wartość projektu przypadającą do realizacji w danym roku (łącznie o 249.389,62 zł) było brak prezentacji danych finansowych wynikających z budżetu projektu w sprawozdawczości budżetowej Szkoły i Powiatu w okresie jego realizacji, pomimo prowadzenia przez szkołę ewidencji księgowej dla tego projektu.

Skarbnik Powiatu wyjaśniła, że projekty współfinansowane ze środków UE realizowane finansowo przez jednostki organizacyjne Powiatu (szkoły) winny być zgłoszone do budżetu przez te jednostki we wrześniu roku poprzedniego na specjalnie do tego przeznaczonym formularzu stanowiącym załącznik do założeń do projektu budżetu Powiatu na dany rok budżetowy lub w trakcie roku w przypadku podpisania umowy w trakcie roku budżetowego. Szkoła nie zgłosiła takich wniosków do projektu w trakcie roku 2014, ani na 2015 rok. Z tego powodu projekt ten nie został zaplanowany w budżecie Powiatu roku 2014 i 2015, nie znalazł też odzwierciedlenia w sprawozdawczości budżetowej tych lat.

(dowód: akta kontroli str. 377-378)

Starosta Świebodziński potwierdził przyczynę powyższego stanu rzeczy wskazaną przez Skarbnika Powiatu w złożonych wyjaśnieniach.

(dowód: akta kontroli str. 379)

Ocena cząstkowa

Organ prowadzący – w miarę posiadanych środków – poprawiał infrastrukturę techniczną kształcenia zawodowego. Jakość kształcenia była dobra, jej poprawie służyła m.in. realizacja projektów współfinansowanych środkami budżetu UE. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nieuwzględnienia jednego z projektów w budżecie Powiatu.

IV. Wnioski

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁹, wnosi o uwzględnienie w budżecie Powiatu na poszczególne lata budżetowe wszystkich projektów współfinansowanych ze środków budżetu Unii Europejskiej, realizowanych przez szkoły prowadzone przez Powiat.

²⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

²⁹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 17 listopada 2015 r.

Kontroler
Bogumiła Leszczyńska-Konczanin
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Dyrektor
Zbysław Dobrowolski

.....
podpis